

О.В. Невмержицька, аспірантка
Університету банківської справи Національного банку України, м. Київ

АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ПРОЦЕСІВ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ УКРАЇНИ

За кордоном поняття “реструктуризація” давно перетворилося в спосіб діяльності фінансово-кредитних установ, у постійний процес, без якого неможливо утриматися на ринку. В умовах ринкової економіки неминуче виникають кризові ситуації як для системи в цілому, так і для окремих її інститутів.

Аналіз економічної літератури, присвяченої характеристиці економічного змісту поняття “реструктуризація” в банківському секторі, дозволяє зробити висновки про те, що вчені його розглядають по-різному.

Можна стверджувати, що реструктуризація – це здійснення організаційно-господарських, фінансово-економічних, правових і технічних заходів, спрямованих на реорганізацію банку, зокрема шляхом його поділу з переходом боргових зобов’язань до юридичної особи, яка не підлягає санації, якщо це передбачено планом санації, на зміну форми власності, управління, організаційно-правової форми, що сприятиме фінансовому оздоровленню банку.

Реструктуризація банків може бути спрямована як на фінансове оздоровлення банків, так і на ліквідацію неплатоспроможних організацій. Але і в першому, і в другому випадку цілі реструктуризації незмінні – максимально швидке оздоровлення комерційних банків та захист інтересів їх кредиторів. Тактика дій щодо реструктуризації комерційних банків залежить від багатьох факторів. Основні серед них – загальноекономічна ситуація, причини банківських криз.

Розглянемо інформацію про організаційно-правову форму власності банків, яка найбільшою мірою впливає на прийняття рішень про реструктуризацію банків (табл. 1).

Таблиця 1

Характеристика організаційно-правової форми власності банків

Банківська установа	2009 р.		
	Січень	Лютий	Березень
Банки, які мають ліцензію на надання банківських послуг з них	184	185	185
Відкриті акціонерні товариства	116	118	121
Закриті акціонерні товариства	39	38	36
Товариства з обмеженою відповідальністю	29	29	28
У стані ліквідації	13	13	13
Філійна мережа	1 314	1 300	1 289

Джерело: Складено на основі статистичних даних Національного банку України.

Аналізуючи ці показники упродовж трьох місяців, можна зробити такі висновки:

1. У лютому-березні 2009 року в порівнянні з січнем відбувається збільшення кількості банківських операцій, на які видаються ліценції НБУ (у порівнянні з січнем 2009 р. – на 1 операцію).
2. Спостерігається постійна тенденція до зменшення мережі філій банків. Так, їх кількість у березні 2009 р. у порівнянні з січнем 2009 р. скоротилася на 25.
3. Упродовж січня-березня 2009 р. спостерігалася стала тенденція до зменшення кількості банків, що ліквідуються, що було важливим показником стабільності банківської системи України. Проте в умовах глобальної фінансової нестабільності прогнозують подальше скорочення кількості банків, особливо тих, які мають невисокий рівень капіталізації.

Виходячи вищевикладеного, можна зробити висновок про те, що реструктуризація можлива й повинна бути не тільки у проблемних банків, але й у банках, в яких є фінансові труднощі.